

Geen oordeel maar wel gevoelens

In het woord oordeel klinkt al snel iets door van veroordelen. Het is een begrip uit de wereld van de rechtspraak. Een rechter komt tot een oordeel, een afweging, als de meerdere kanten zijn gehoord. Die meerdere kanten moeten dan ook wel gehoord en gezien worden. Als je vader na het overlijden van je moeder een nieuwe relatie begint –vooral als dat als “al snel” gevonden wordt, klinken er nog al eens zinnen die als een oordeel/een veroordeling gevoeld kunnen worden. De een vindt dat je eerst je rouw moet verwerken – vaak zonder te weten wat dat dan precies is. Weer een ander denkt dat de relatie met de overledene wel niet zoveel voorgesteld zal hebben. Misschien klinkt daarin een eigen angst door. Vaak weet men ook niet of daarover tussen een man en een vrouw tijdens het leven iets gezegd is, zoals een vrouw die tegen haar man heeft gezegd: “jij moet verder en als je iemand ontmoet met wie je ook gelukkig kun worden.....” Bovendien weet niemand wat het goede moment is. Soms overkomt het je. Dan weer stel je je ervoor open en ga je zoeken. Eenzaamheid kan daarin een rol spelen: elke avond alleen thuis, alleen gaan slapen als je daarvoor niet hebt gekozen... Een nieuwe relatie kan ook een steun zijn in het hervinden van jezelf als je zo uit je lood bent geslagen. Samen de smart kunnen delen is volgens een oud gezegde halve smart. Wie heeft er nog echt tijd en aandacht na enige tijd? In een nieuwe relatie kan die gevonden worden. Nieuwe liefde is mogelijk zonder dat daarmee de eerdere liefde aan waarde en betekenis onrecht wordt gedaan. Altijd zal het weer anders zijn en altijd weer zal liefde een werkwoord zijn. Altijd weer de kunst om met verschillen om te gaan. Na de punctuele komt het sloddervosje en na het sloddervosje die wel erg de puntjes op de i zet. Een oordeel over een nieuwe relatie is snel geveld. Vooral men is snel. Maar als het nu gaat om je eigen vader of moeder? Je ziet als zoon of als dochter een vreemde in de stoel zitten waar je vader of moeder altijd zat? Het kan een heel aardig, vriendelijk en attent iemand zijn, maar hij is je vader of moeder niet? Wat moet je dan als je hoort: niet oordelen of het is je vaders leven.... Moet je dan jezelf maar opzij zetten? Of zeg je niets maar kom je minder....? Of zegt men: “jij hebt je eigen gezin.....?” Wie stelt er een open vraag: wie was en is je moeder voor je? Je vader....? Kun je iets vertellen van jouw verhaal met haar of hem? Hoe voelt het om een voor jou vreemde in het ouderlijk huis te zien lopen of zitten? Misschien zie je die wel als een inbreker. Je kunt schrikken van je heftige gevoelens maar het zijn wel jouw gevoelens? Misschien veroordeel je zelfs je eigen gevoelens. Je hebt soms een geoefend luisteraar nodig die je laat vertellen. Als gevoelens niet worden veroordeeld kunnen ze zich ontwikkelen, kun je een onderscheid leren maken tussen de rouw van je vader en jouw rouw als dochter of zoon. We hebben geen rechtbank nodig maar een luisterkamer. Je hebt soms meer dan een luisterend oor nodig. Iemand gaf me een flyer over dat meer dan een luisterend oor. Je hebt soms iemand nodig die de vragen stelt die helpen onderscheid te maken en die ruimte bieden voor wie jij bent. Vragen die helpen om niet naar “men” te luisteren maar naar jezelf. Wat kan een mens in de war raken over zichzelf. Ik las het in de trein heen en terug naar en van Assen in de nieuwe roman Patricia van Peter Terrin over een vrouw in crisis. Wie ben ik en wie kun jij zijn als je moeder is gestorven of als je ouders na de dood van je broer overmand zijn door verdriet? Als zij wel fysiek maar emotioneel niet bereikbaar zijn? Hoe lang zal dat duren? Je wilt het niet veroordelen en niet wegzetten maar jij bent er ook met jouw gevoelens en jouw gemis en jouw verwarring? Is er ook iemand voor jou? Broer of zus verlies is een onderschat verlies en tegelijk een ander verlies dan aan kindverlies. Beiden verdienen een eigen aandacht. Er waren jonge meisjes van een dansschool die met een Doedelzakspeler voorop als in een processie tussen de haast magisch verlichtte herfstbomen van de grootste begraafplaats –de Boskamp in Assen – naar voren tot bij het columbarium liepen en

driemaal dansten in het eerste donker van de wintertijd. Ze dansten alleen en samen, afstand en nabijheid. Ze dansten eenzaamheid en verlangen naar geborgenheid. Bij wie kan en mag ik schuilen en huilen. Overal stonden windlichten met foto's van de overledenen die werden herdacht. Hun gezichte lichtten op. Het was de tiende keer van Alom Gedenken met zeker wel 400 mensen, kinderen en zeer ouden meegeteld. Daaraan vooraf met minder mensen maar niet minder intens was er een samen denken en nadenken in de aula van deze begraafplaats. Samen denken en nadenken over rouw. Niet voor een ander denken maar meer meedenken. Het was leren dat niet willen oordelen geen verbod op gevoelens mag inhouden. "Alom gedenken," zei iemand, "is een antwoord op een behoefte." Samen nadenken en stilstaan ook..... dat werd me nog eens duidelijk in de middag in die aula met groene banken en daarna soep, brood, kaas en heerlijke salada. Het was een lange heen en weer reis maar ik had haar niet willen missen.

Marinus van den Berg was gastspreker op de tiende Alom Gedenken dag op zondag 28.10.2018

Email mjvd@planet.nl